

Закон України Про державний кордон України

Україна, керуючись Конституцією України, Декларацією про державний суверенітет України та Актом проголошення незалежності України, неухильно проводить політику миру, виступає за зміцнення безпеки народів України виходячи із принципів непорушності державних кордонів, які є відображенням територіальної цілісності, політичної та економічної незалежності, суверенітету та єдності України. Державний кордон України є недоторканим. Будь-які порушення його рішуче припиняються.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Державний кордон України

Державний кордон України є лінія і вертикальна поверхня, що проходить по цій лінії, які визначають межі території України - суші, вод, надр, повітряного простору.

Стаття 2. Визначення державного кордону України і забезпечення його захисту та охорони

Державний кордон України визначається Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Захист державного кордону України є невід'ємною частиною загальнодержавної системи забезпечення національної безпеки і полягає у скоординованій діяльності військових формувань та правоохоронних органів держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом. Ця діяльність провадиться в межах наданих їм повноважень шляхом вжиття комплексу політичних, організаційно-правових, дипломатичних, економічних, військових, прикордонних, імміграційних, розвідувальних, контррозвідувальних, оперативно-розшукових, природоохоронних, санітарно-карантинних, екологічних, технічних та інших заходів.

Координація діяльності військових формувань та правоохоронних органів держави із захисту державного кордону здійснюється Державною прикордонною службою України.

Охорона державного кордону України є невід'ємною складовою загальнодержавної системи захисту державного кордону і полягає у здійсненні Державною прикордонною службою України на суші, морі, річках, озерах та

інших водоймах, а також Збройними Силами України у повітряному та підводному просторі відповідно до наданих їм повноважень заходів з метою забезпечення недоторканності державного кордону України.

Кабінет Міністрів України у межах своїх повноважень вживає заходів щодо забезпечення захисту та охорони державного кордону і території України.

Стаття 3. Встановлення державного кордону України

Державний кордон України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, встановлюється:

- 1) на суші - по характерних точках і лініях рельєфу або ясно видимих орієнтирах;
- 2) на морі - по зовнішній межі територіального моря України;
- 3) на судноплавних річках - по середині головного фарватеру або тальвегу річки; на несудноплавних річках (ручаях) - по їх середині або по середині головного рукава річки; на озерах та інших водоймах - по прямій лінії, що з'єднує виходи державного кордону України до берегів озера або іншої водойми. Державний кордон України, що проходить по річці (ручаю), озеру чи іншій водоймі, не переміщується як при зміні обрису їх берегів або рівня води, так і при відхиленні русла річки (ручаю) в той чи інший бік;
- 4) на водосховищах гідровузлів та інших штучних водоймах - відповідно до лінії державного кордону України, яка проходила на місцевості до їх заповнення;
- 5) на залізничних і автодорожніх мостах, греблях та інших спорудах, що проходять через прикордонні ділянки судноплавних і несудноплавних річок (ручаїв), - по середині цих споруд або по їх технологічній осі, незалежно від проходження державного кордону України на воді.

Стаття 4. Позначення державного кордону України

Державний кордон України на місцевості позначається ясно видимими прикордонними знаками, форми, розмір і порядок встановлення яких визначаються законодавством України і міжнародними договорами України.

Затвердження документів демаркації державного кордону України здійснюється Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Зберігання документів демаркації державного кордону України здійснює Державна прикордонна служба України в установленому законодавством України

порядку.

Стаття 5. Територіальне море України

До територіального моря України належать прибережні морські води шириною 12 морських миль, відлічуваних від лінії найбільшого відпливу як на материку, так і на островах, що належать Україні, або від прямих вихідних ліній, які з'єднують відповідні точки. Географічні координати цих точок затверджуються в порядку, який встановлюється Кабінетом Міністрів України. В окремих випадках інша ширина територіального моря України може встановлюватись міжнародними договорами України, а при відсутності договорів - відповідно до загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права.

Стаття 6. Внутрішні води України

До внутрішніх вод України належать:

- 1) морські води, розташовані в бік берега від прямих вихідних ліній, прийнятих для відліку ширини територіального моря України;
- 2) води портів України, обмежені лінією, яка проходить через постійні портові споруди, які найбільше виступають у бік моря;
- 3) води заток, бухт, губ і лиманів, гаваней і рейдів, береги яких повністю належать Україні, до прямої лінії, проведеної від берега до берега в місці, де з боку моря вперше утворюється один або кілька проходів, якщо ширина кожного з них не перевищує 24 морських миль;
- 4) води заток, бухт, губ і лиманів, морів і проток, що історично належать Україні;
- 5) обмежена лінією державного кордону частина підземних водних об'єктів, а також вод річок, озер та інших водойм, береги яких належать Україні.

Стаття 7. Взаємовідносини з суміжними державами у прикордонних питаннях

Прикордонні питання з суміжними державами вирішуються Україною на основі взаємності і добросусідства відповідно до цього Закону, інших актів законодавства України і міжнародних договорів України.

Розділ II. РЕЖИМ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ

Стаття 8. Визначення режиму державного кордону України

Режим державного кордону України - порядок перетинання державного кордону України, плавання і перебування українських та іноземних невійськових суден і військових кораблів у територіальному морі та внутрішніх водах України, заходження іноземних невійськових суден і військових кораблів у внутрішні води і порти України та перебування в них, утримання державного кордону України, провадження різних робіт, промислової та іншої діяльності на державному кордоні України - визначається цим Законом, іншими актами законодавства України і міжнародними договорами України.

Стаття 9. Перетинання державного кордону України

Перетинання державного кордону України здійснюється на шляхах сполучення через державний кордон з додержанням встановленого порядку.

Залізничне, автомобільне, морське, річкове, поромне, повітряне та пішохідне сполучення через державний кордон України здійснюється в пунктах пропуску, що встановлюються Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства і міжнародних договорів України, а також поза пунктами пропуску через державний кордон України у випадках, визначених законодавством.

Пункт пропуску через державний кордон України - це спеціально виділена територія на залізничних та автомобільних станціях, у морських і річкових портах, аеропортах (аеродромах) з комплексом будівель, споруд і технічних засобів, де здійснюються прикордонний, митний та інші види контролю і пропуск через державний кордон осіб, транспортних засобів, вантажів та іншого майна.

Морські та річкові невійськові судна і військові кораблі перетинають державний кордон України відповідно до цього Закону, інших актів законодавства, а також правил, що видаються уповноваженими на те державними органами України і публікуються в установленому порядку.

Іноземні невійськові судна і військові кораблі, які зайшли в територіальне море або внутрішні води України з порушенням встановлених правил заходження в ці води, є порушниками режиму державного кордону (порушниками державного кордону України). Іноземні підводні човни та інші підводні транспортні засоби є порушниками державного кордону України і в тих випадках, коли вони перетинають державний кордон України в підводному положенні або перебувають у цьому положенні під час плавання та перебування в територіальному морі та внутрішніх водах України.

Повітряні судна перетинають державний кордон України у спеціально виділених повітряних коридорах відповідно до цього Закону, інших актів законодавства, а також правил, що видаються уповноваженими на те державними органами

України і публікуються в установленому порядку. Переліт державного кордону України поза повітряними коридорами допускається тільки з дозволу уповноважених на те державних органів України.

Порушниками порядку перетинання державного кордону України у повітряному просторі (порушниками державного кордону України) є повітряні судна та інші літальні апарати, що перетнули державний кордон України без відповідного дозволу компетентних органів України або вчинили інші порушення правил перельоту через державний кордон України.

Порушенням державного кордону України є також перетинання його будь-якими технічними або іншими засобами без відповідного на те дозволу чи з порушенням встановленого порядку.

Не є порушеннями правил перетинання державного кордону України вимушене перетинання державного кордону особами, транспортними засобами на суші, заходження іноземних невійськових суден і військових кораблів у територіальне море та внутрішні води України, вимушений вліт повітряних суден та інших літальних апаратів, вчинені в стані крайньої необхідності, а також за інших вимушених обставин.

Під час надзвичайних ситуацій, зумовлених великими аваріями, катастрофами і стихійним лихом, аварійно-рятувальні формування перетинають державний кордон України для локалізації та ліквідації таких ситуацій у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до міжнародних договорів України.

Стаття 10. Виліт і посадка повітряних суден

Виліт українських та іноземних повітряних суден з території України, а також їх посадка після вльоту на територію України провадяться в аеропортах (на аеродромах), відкритих для міжнародних польотів, де є контрольно-пропускні пункти органів Державної прикордонної служби України і митні органи. Інший порядок вильоту і посадки повітряних суден допускається тільки з дозволу компетентних органів України.

Стаття 11. Контроль при перетинанні державного кордону України

Особи, транспортні засоби, вантажі та інше майно, що перетинають державний кордон України, підлягають прикордонному і митному контролю. Контроль організовується та здійснюється у встановленому актами законодавства України порядку. У відповідних випадках та в порядку, встановленому актами законодавства України, здійснюються також перевірки рівня іонізуючого випромінювання, фітосанітарний, ветеринарно-санітарний контроль, державний

контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин.

У разі виявлення у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України органами (підрозділами) Державної прикордонної служби України транспортних засобів, вантажів та іншого майна з перевищенням допустимого рівня іонізуючого випромінювання для перевірки дотримання вимог законодавства про радіаційну безпеку та надання дозволу або заборони на пропуск через державний кордон України таких транспортних засобів, вантажів та іншого майна залучається уповноважена посадова особа державного органу, що здійснює державний нагляд (контроль) у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Стаття 12. Пропуск осіб, транспортних засобів, вантажів через державний кордон України

Пропуск осіб, які перетинають державний кордон України, здійснюється органами Державної прикордонної служби України за дійсними документами на право в'їзду на територію України або виїзду з України. Пропуск транспортних засобів, вантажів через державний кордон України провадиться відповідно до законодавства України і міжнародних договорів України. Відповідно до міжнародних договорів України Кабінетом Міністрів України може бути встановлено спрощений порядок пропуску осіб, транспортних засобів, вантажів через державний кордон України.

Пропуск осіб, які незаконно перетинають державний кордон України з наміром бути визнаними біженцями чи особами, які потребують додаткового або тимчасового захисту, і у яких відсутні документи, що посвідчують особу, або якщо такі документи є фальшивими, здійснюється без таких документів.

Стаття 13. Мирний прохід через територіальне море України

Мирний прохід через територіальне море України здійснюється з метою його перетинання без заходження у внутрішні води України або з метою проходу у внутрішні води і порти України чи виходу з них у відкрите море. Прохід вважається мирним, якщо при цьому не порушується мир, а також правопорядок або безпека України.

Іноземні невійськові судна та військові кораблі користуються правом мирного проходу через територіальне море України відповідно до законодавства України і міжнародних договорів України.

Іноземні невійськові судна, здійснюючи мирний прохід, повинні прямувати звичайним навігаційним курсом або курсом, рекомендованим компетентними

органами України, а також морськими коридорами або відповідно до схем поділу руху. Морські коридори і схеми поділу руху вказуються на морських картах, що публікуються у встановленому порядку. Капітан іноземного невійськового судна, яке порушило правила мирного проходу, несе відповідальність згідно з законодавством України.

Іноземні військові кораблі, а також підводні транспортні засоби здійснюють мирний прохід через територіальне море України в порядку, який встановлюється Кабінетом Міністрів України. При цьому підводні човни, інші підводні транспортні засоби повинні йти на поверхні і під своїм прапором. У разі недодержання законодавства України, що стосується проходу іноземного невійськового судна або військового корабля (підводного човна, іншого підводного транспортного засобу) через територіальне море України, та нехтування звернутою до них вимогою про необхідність дотримання законодавства компетентні органи України вправі зажадати від судна (корабля) негайно залишити територіальне море України.

Стаття 14. Порядок заходження іноземних невійськових суден та військових кораблів у внутрішні води і порти України

Іноземні невійськові судна можуть заходити у внутрішні води і порти України з урахуванням обмежень, встановлених законом. Порядок заходження іноземних невійськових суден у внутрішні води і порти України, перебування в них, проведення вантажних і пасажирських операцій, сполучення суден з берегом, сходу на берег членів екіпажу судна, відвідування суден особами, які не є членами екіпажу судна, та інші правила, пов'язані з перебуванням іноземних невійськових суден у внутрішніх водах і портах України, у частинах вод прикордонних річок, озер та інших водойм, що належать Україні, встановлюються міжнародними договорами і законодавством України.

Іноземні підводні човни та інші підводні транспортні засоби у разі заходження у внутрішні води і порти України повинні переміщатися на поверхні води під своїм прапором.

Іноземні військові кораблі заходять у внутрішні води і порти України відповідно до міжнародних договорів та законодавства України.

Стаття 15. Обов'язок іноземних невійськових суден і військових кораблів дотримувати у водах України навігаційних та інших правил

Іноземні невійськові судна і військові кораблі під час плавання і перебування в територіальному морі і внутрішніх водах України зобов'язані дотримувати правил радіозв'язку, навігаційних, портових, митних, санітарних та інших правил.

Іноземні невійськові судна і військові кораблі в разі вимушеного заходження в територіальне море, внутрішні води України або у разі вимушеного недодержання правил плавання і перебування в цих водах зобов'язані негайно повідомити про це адміністрацію найближчого порту України.

Стаття 16. Заборона промислової, дослідної та пошукової діяльності іноземних невійськових суден і військових кораблів у водах України

Будь-яка промислова, дослідна і пошукова діяльність іноземних невійськових суден та військових кораблів у територіальному морі і внутрішніх водах України забороняється, за винятком випадків, коли така діяльність здійснюється з дозволу компетентних органів України або на підставі міжнародних договорів України.

Стаття 17. Заборона плавання і перебування невійськових суден і військових кораблів в окремих районах вод України

У територіальному морі України, внутрішніх водах України рішенням компетентних органів України можуть бути встановлені райони, в яких тимчасово забороняється плавання і перебування українських та іноземних невійськових суден і військових кораблів.

Про встановлення таких районів оголошується у встановленому порядку.

Стаття 18. Порядок здійснення господарської діяльності на державному кордоні України

Судноплавство, користування водними об'єктами для потреб лісосплаву та інші види водокористування, створення різних гідроспоруд, провадження інших робіт у внутрішніх водах України, користування землею, лісами, тваринним світом, ведення гірничої справи, геологічних розвідувань та інша господарська діяльність на державному кордоні України провадяться відповідно до законодавства України та міжнародних договорів України і здійснюються таким чином, щоб забезпечувався належний порядок на державному кордоні України. Компетентними органами України за погодженням з органами Державної прикордонної служби України з урахуванням місцевих умов устанавлюється порядок здійснення всіх видів господарської діяльності на державному кордоні України.

Стаття 19. Тимчасове припинення сполучення через державний кордон України у разі загрози поширення інфекційних хвороб. Карантин

У разі загрози поширення особливо небезпечних інфекційних хвороб на території України або іноземної держави сполучення через державний кордон України на

загрожуючих ділянках за рішенням Кабінету Міністрів України може бути тимчасово обмежено чи припинено, або встановлено карантин для людей, тварин, вантажів, насінного, садивного матеріалу та іншої продукції тваринного і рослинного походження, що перетинають державний кордон України.

Статтю 20 виключено

Стаття 21. Прикордонні представники України

Для вирішення питань, пов'язаних з підтриманням режиму державного кордону України, виконання міжнародних договорів із цього питання, створення умов для мирного розв'язання прикордонних конфліктів та інцидентів на певній ділянці державного кордону України з особового складу Державної прикордонної служби України в установленому Кабінетом Міністрів України порядку призначаються прикордонні представники України, а також їх заступники.

Прикордонні представники України та їх заступники у своїй діяльності керуються Конституцією і законами України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також іншими актами законодавства.

Прикордонні представники України або їх заступники для виконання своїх обов'язків можуть перетинати державний кордон України в будь-якому місці на встановленій ділянці і в будь-який час на підставі спеціальних повноважень, що надаються Головою Державної прикордонної служби України на певний період часу.

Перетинання державного кордону України прикордонними представниками України або їх заступниками здійснюється згідно із законодавством та міжнародними договорами України.

Не врегульовані прикордонними представниками України або їх заступниками питання вирішуються у дипломатичному порядку.

Розділ III. ПРИКОРДОННИЙ РЕЖИМ

Стаття 22. Прикордонна смуга та контрольовані прикордонні райони

З метою забезпечення на державному кордоні України належного порядку Кабінетом Міністрів України встановлюється прикордонна смуга, а також можуть встановлюватися контрольовані прикордонні райони.

Прикордонна смуга встановлюється безпосередньо вздовж державного кордону України на його сухопутних ділянках або вздовж берегів прикордонних річок,

озер та інших водойм з урахуванням особливостей місцевості та умов, що визначаються Кабінетом Міністрів України. До прикордонної смуги не включаються населені пункти і місця масового відпочинку населення.

У межах прикордонної смуги з метою забезпечення національної безпеки і оборони, дотримання режиму державного кордону військовим частинам Державної прикордонної служби України для будівництва, облаштування та утримання інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій надаються в постійне користування земельні ділянки шириною 30-50 метрів уздовж лінії державного кордону на суші, по берегу української частини прикордонної річки, озера або іншої водойми.

Контрольовані прикордонні райони встановлюються, як правило, в межах території району, міста, селища, сільради, прилеглої до державного кордону України або до узбережжя моря, що охороняється органами Державної прикордонної служби України. До контрольованого прикордонного району включаються також територіальне море України, внутрішні води України і частина вод прикордонних річок, озер та інших водойм України і розташовані в цих водах острови.

Стаття 23. Прикордонний режим

У прикордонній смузі та контрольованому прикордонному районі в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України, встановлюється прикордонний режим, який регламентує відповідно до цього Закону та інших актів законодавства України правила в'їзду, перебування, проживання, пересування громадян України та інших осіб, провадження робіт, обліку та тримання на пристанях, причалах, базах для стоянки малих і спортивних суден і в пунктах базування самохідних та несамохідних суден, їх плавання та пересування у внутрішніх водах України.

Передбачений частиною першою цієї статті порядок обліку і тримання самохідних та несамохідних суден на пристанях, причалах, базах для стоянки малих і спортивних суден і в пунктах базування, їх плавання і пересування в територіальному морі і внутрішніх водах України поширюється і на територію району, міста, селища, сільради, що прилягає до державного кордону України або до узбережжя моря, яке охороняється органами Державної прикордонної служби України, де прикордонну смугу та контрольований прикордонний район не встановлено.

Забороняється тримати самохідні та несамохідні судна поза встановленими на пристанях, причалах, базах для стоянки малих і спортивних суден і в пунктах базування або на них, але з порушенням правил тримання, а також відходити від

берега або причалювати до берега поза, на пристанях, причалах, базах для стоянки малих і спортивних суден і в пунктах базування.

Стаття 24. В'їзд у прикордонну смугу. Проведення робіт

Дозвіл на в'їзд, перебування, проживання, проведення робіт і пропуск у прикордонну смугу дає і здійснює Державна прикордонна служба України. У необхідних випадках Державна прикордонна служба України може запроваджувати додаткові тимчасові режимні обмеження на в'їзд і проведення робіт у прикордонній смузі.

Стаття 25. Особливості прикордонного режиму в частині внутрішніх вод України

Частина внутрішніх вод України і розташовані в ній острови перебувають під контролем органів Державної прикордонної служби України.

Пересування по берегу і льоду прикордонних річок, озер та інших водойм поза встановленими для цього шляхами, стежками або з порушенням правил пересування забороняється.

Стаття 26. Режим у пунктах пропуску через державний кордон України

Режим у пунктах пропуску через державний кордон України - порядок перебування і пересування всіх осіб і транспортних засобів у межах території прикордонних залізничних і автомобільних станцій, морських і річкових портів, аеропортів і аеродромів, відкритих для міжнародного сполучення, а також здійснення іншої діяльності, пов'язаної з пропуском через державний кордон України осіб, транспортних засобів, вантажів, - визначається згідно з законодавством України Державною прикордонною службою України разом з компетентними органами. У приміщеннях і місцях, де здійснюється прикордонний контроль, Державна прикордонна служба України встановлює додаткові режимні правила, що регламентують порядок допуску в них осіб, які беруть участь у контролі та обслуговуванні пасажирів і транспортних засобів закордонного прямування, відправленні з пунктів пропуску транспортних засобів, що вибувають за кордон і прибувають в Україну, а також інші обмеження для запобігання незаконному перетинанню державного кордону України.

Розділ IV. ОХОРОНА ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ

Стаття 27. Охорона державного кордону України Державною прикордонною службою України і Збройними Силами України

Охорона державного кордону України на суші, морі, річках, озерах та інших водоймах покладається на Державну прикордонну службу України, а в повітряному та підводному просторі в межах територіального моря - на Збройні Сили України. Державна прикордонна служба України і Збройні Сили України під час виконання завдань з охорони державного кордону України керуються цим Законом, законами України "Про Державну прикордонну службу України", "Про оборону України", "Про Збройні Сили України", іншими нормативно-правовими актами та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 27-1. Взаємодія в охороні державного кордону

Державна прикордонна служба України в межах встановлених законодавством повноважень координує діяльність державних органів, що здійснюють різні види контролю при перетинанні державного кордону України або беруть участь у забезпеченні режиму державного кордону, прикордонного режиму і режиму в пунктах пропуску через державний кордон України.

Розпорядження спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону України з питань додержання режимів на державному кордоні, видані в межах його компетенції, є обов'язковими для державних органів, зазначених у частині першій цієї статті.

Стаття 28. Права органів Державної прикордонної служби України щодо іноземних і українських невійськових суден

У територіальному морі і внутрішніх водах України органи Державної прикордонної служби України при виконанні покладених на них завдань щодо іноземних і українських невійськових суден мають право:

- 1) запропонувати судну показати національний прапор, якщо його не піднято, провести опит про цілі заходження судна у води України;
- 2) запропонувати судну змінити курс, якщо він веде в закритий для плавання район;
- 3) зупинити судно і провести його огляд, якщо воно не відповідає на сигнал опиту, перебуває в закритому для плавання районі, порушує інші правила заходження у води України, плавання і перебування в них, а також займається промисловою та іншою діяльністю на порушення законодавства України, міжнародних договорів України. Огляд судна включає перевірку судових та навігаційних документів, документів членів екіпажу і пасажирів, документів на вантажі, а в необхідних випадках - і судових приміщень. Після огляду судна йому може бути дозволено продовжити плавання у водах України з

додержанням установлених правил, або запропоновано покинути води України, або його може бути затримано відповідно до чинного законодавства;

4) поміщати на судно в необхідних випадках прикордонний наряд для супроводження судна в порт або з порту до державного кордону України;

5) знімати з судна і затримувати осіб, які вчинили кримінальне правопорушення і підлягають кримінальній відповідальності за законодавством України, передавати цих осіб органам досудового розслідування, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України;

6) переслідувати і затримувати у відкритому морі судно, яке зайшло в територіальне море або у внутрішні води і порти України з порушенням встановлених правил, або судно, яке порушило закони чи правила плавання і перебування у водах України, до заходження його в територіальне море своєї країни або третьої держави в разі, якщо переслідування почато в територіальному морі або внутрішніх водах України і велося безперервно.

Стаття 29. Підстави затримання органами Державної прикордонної служби України іноземних та українських невійськових суден

Іноземне невійськове судно, яке перебуває в територіальному морі і внутрішніх водах України, затримується органами Державної прикордонної служби України та конвоюється в найближчий порт або інший відповідний пункт у випадках, якщо:

1) судно на шкоду безпеці України займається збиранням інформації або чинить будь-який інший акт, ворожий Україні;

2) судно перебуває у районі, оголошеному компетентними органами України у встановленому порядку тимчасово закритим для плавання;

3) судно незаконно займається будь-якою промисловою, дослідницькою або пошуковою діяльністю, скиданням і захороненням речовин, шкідливих для здоров'я людей або живих ресурсів вод, чи інших відходів і матеріалів;

4) судно провадить висадку чи посадку людей, вивантаження чи навантаження вантажів у не встановлених для цього місцях або у встановлених місцях, але без дозволу компетентних органів України;

5) судно здійснює без дозволу компетентних органів України підняття в повітря або прийняття на борт літальних апаратів;

6) члени екіпажу або інші особи, які перебувають на судні, пошкоджують прикордонні знаки, засоби навігаційного огородження, кабелі зв'язку, інші

підводні або надводні об'єкти, що належать Україні;

7) капітан судна не пред'явив необхідних суднових і вантажних документів;

8) судно не підкоряється розпорядженням представників органів Державної прикордонної служби України або інших компетентних органів України;

9) судно перебуває в територіальному морі України, внутрішніх водах України на порушення правил, встановлених цим Законом, міжнародних договорів України або загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права.

Рішення про затримання іноземного невійськового судна приймається Державною прикордонною службою України після його огляду. При цьому судно, яке допустило порушення, зазначені в пунктах 2-9 частини першої цієї статті, затримується органами Державної прикордонної служби України, якщо встановлено факт навмисного порушення або якщо судно завдає шкоди безпеці чи іншим інтересам України. Органи Державної прикордонної служби України мають право затримати і українське невійськове судно, яке допустило порушення, передбачені пунктами 2-9 частини першої цієї статті, і конвоювати його до найближчого порту або іншого відповідного пункту.

Стаття 30. Протокол огляду або затримання невійськового судна

Про огляд або затримання невійськового судна складається протокол, який підписується представником органів Державної прикордонної служби України і капітаном оглянутого або затриманого судна. Протокол складається українською і англійською мовами. У разі затримання судна у капітана вилучаються судові та вантажні документи, які додаються до протоколу. Якщо капітан оглянутого або затриманого судна вважає дії органів Державної прикордонної служби України неправомірними або не згоден із змістом протоколу, він може зробити будь-якою мовою застереження в самому протоколі або в окремому документі, що додається до протоколу. При відмові капітана підписати протокол у ньому робиться відповідний запис.

Стаття 31. Наслідки затримання іноземних невійськових суден

Затримані іноземні невійськові судна передаються у встановленому порядку уповноваженим представникам відповідних іноземних держав, або видворяються за межі територіального моря та внутрішніх вод України, або у випадках, передбачених законодавством України, конфіскуються за рішенням суду.

Стаття 32. Правила, що застосовуються до іноземних військових кораблів, які порушують порядок плавання і перебування у водах України

Щодо іноземних військових кораблів, які порушують закони України або правила плавання і перебування в територіальному морі та внутрішніх водах України, діють окремі правила.

Розділ V. УЧАСТЬ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ, ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ І ГРОМАДЯН В ОХОРОНІ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ

Стаття 33. Участь державних органів, громадських об'єднань і громадян України в охороні державного кордону України

Державні органи, громадські об'єднання, посадові особи зобов'язані подавати всемірну допомогу органам Державної прикордонної служби України в охороні державного кордону України. Охорона державного кордону України здійснюється при активній участі громадян України. Державні органи і громадські об'єднання сприяють органам Державної прикордонної служби України у залученні громадян України на добровільних засадах до охорони державного кордону України.

Громадянам України, які беруть участь в охороні державного кордону України, держава гарантує захист життя і здоров'я від кримінально протиправних посягань.

Порядок участі громадян України в охороні державного кордону та їх соціальний захист визначаються відповідними актами законодавства.

Стаття 34. Обов'язки державних органів, громадських об'єднань, посадових осіб, громадян, пов'язані з забезпеченням охорони державного кордону України

Державні органи, громадські об'єднання, посадові особи, а також громадяни зобов'язані додержувати режиму державного кордону України, виконувати вимоги прикордонного режиму та режиму в пунктах пропуску через державний кордон України.

Розділ VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ДЕРЖАВНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Стаття 35. Відповідальність за порушення законодавства про державний кордон України

Особи, винні в порушенні або спробі порушення режиму державного кордону України, прикордонного режиму або режиму в пунктах пропуску через державний кордон України, у незаконному переміщенні або спробі незаконного переміщення через державний кордон України вантажів, матеріалів, документів

та інших предметів, а також в інших порушеннях законодавства про державний кордон України, несуть кримінальну, адміністративну або іншу відповідальність згідно з законодавством України.

Голова Верховної Ради України

Л.КРАВЧУК

м. Київ

4 листопада 1991 року

№ 1777-XII

Закон чинний. Актуальність перевірено 10.02.2021